

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Banket ljubljanskih meščanov na čast državnemu poslancu vitezu Schneidu.

(Konec.)

Po končanem govoru poslanca Schneida vstane žitni trgovec Josip Kušar:

„Ko smo lansko leto julija meseca ljubljanski meščanje sklenili voliti za državni zbor gospoda, katerega govoriti smo ravnokar tukaj slišali, viteza Schneida, nismo ga večidel po osebi še poznali ne, temuž glasovali smo zanj, ker so nam ga priporočali naši izkušeni rodoljubni narodni voditelji, kateri so ga poznali in nam ga kot zaupanja vrednega priporočali. Ko smo pri volitvi zmagali, veselili smo se močno, zlasti tudi zato, ker smo bili s to volitvijo vrgli Dežmana, najhujšega protivnika slovenskega narodnega prizadevanja. Naše veselje je denes tem večje, ker zdaj vemo in smo slišali, da se nismo z volitvijo g. viteza Schneida samo protivnika znebili, temuž smo v gosp. Schneidu tudi vrednega zastopnika in zagovornika pravic in terjatev slovenskega naroda pridobili. Zatorej dovolite gospoda, da se jaz v imenu ljubljanskih narodnih meščanov zahvaljujem našemu gospodu poslancu g. vit. Schneidu za njegovo dozdanje patrijotično delovanje in za to, da nam je ravnokar poročal o tem delovanju in sploh svoje nazore o položaju razvil. S to zahvalo vred ga zagotavljamo svojega polnega zaupanja tudi za prihodnost. V tem smislu jaz povzdignem čašo in kličem: Bog živi našega ljubljanskega državnega poslanca! (Burni živio-klici!)

Ker se je dr. Janez Bleiweis napravil na odhod, napil mu je dr. Vošnjak zdravilco, katera je bila od vsega društva z živahnimi živio-klici pritrjevana.

Dr. Zarnik potem v dolžjem govoru napije vladi Taaffejeve in deželnemu predsedniku Winklerju. On želi sicer, da bi vlada kaj hitrejši tempo poprijela v izpolnjevanju opravičenih naših narodnih želj, kajti dozda je še prav malo storila za nas, ker razmere so kakor so bile. Če naši nasprotniki vpijejo, da so „tlačeni“ in „vznemirjeni“, odgovorjamo jim mi, kakor so jim odgovorili Čehi: mi bomo zadovoljni kadar bomo tako „tlačeni“, kakor ste vi zdaj, ko imate v šolah, v uradih, in v vsem javnem življenju polne pravice.

Deželni poslanec Grasselli napije potem slovenskim državnim poslancem. Ko smo pri zadnjih volitvah za državni zbor na celem liniji zmagali, kar si prej sami nadejati nismo upali, bil je naš narod navdušen, in pričakoval je morda mnogi, da bode brž bolje. Ali minilo je

uže leto in še nij odpravljeno skoro nič starih krivic, ki se našemu narodu godé. Videli smo in vidimo, da je nam treba potrpežljivosti. Preverjeni smo, da so državni poslanci vse storili, kar so mogli, a videli so, da hitro na bolje ne gre, da so razne težave, tudi njim je treba potrpežljivosti. Potem govornik preide na konservatizem in pravi, da, če bi bil za vladno konservatizem princip, je za nas narodne Slovence samo v nekaterem smislu, v nekaterem pa ne. Mi smo konservativni le v tem smislu, da se nam konservira in ohrani vse kar je dobrega, ali nismo konservativni za ono, kar je slabega, nečemo, da se nam konservirajo n. pr. one krivice, ki se našemu narodu uže od starodavnega časa godé, temuž smo v tem oziru za napredek in svobodo. (Burni živio-klici.) V tem smislu napija slovenskim državnim poslancem.

Drž. poslanec Kljun napije potem navzočnim uradnikom.

G. Kušar napije na slovo pri volitvah. Če smo prav Slovenci v socialnem življenju in gledé mnogih vprašanj različnih mislij, narodni bodimo vsi in pri volitvah složni pa bomo vselej zmagovali.

Dr. Zarnik napiva slovenske domovini in celemu narodu slovenskemu, katerega velika večina živi zunaj Kranjskega, kateremu pa smo mi središče; napiva onim Slovincem, ki ob mejah Slovenstva imajo še mnogo ljubejši boj za svojo narodnost nego mi.

Dr. Dolenec odgovarja na napitnico uradnikom in napiva gosp. Schneidu kot uradniku.

G. Stegnar, c. kr. učitelj na Gradu napiva državnim poslancem kot pospeševateljem šolstva.

G. Ivan Hribar napiva navzočnim profesorjem.

Posl. Kljun napiva narodnim mestnim odbornikom, ki imajo kot manjšina, katera se brezozirno preglasuje, težko in nevhvalno stanje.

G. Zabukovec napije z mnogim humorjem navzočnim doktorjem zdravnikom in advokatom.

Profesor Vodušek napije državnemu poslancu dr. Vošnjaku, ki se je za znane svoje resolucije gledé potrebne reforme naših srednjih šol v narodnem oziru največ trudil.

Poslanci so bili mej tem odšli, tudi volilcev je nekoliko odhajalo, a drugi so pri izvrstnem Tavčarjevem bizeljskem vinu ostali, improvizirali izvrsten pevski zbor in zapeli par domačih. Poslednji so se razšli še le po šestih. Ni najmanjša stvar nij kalila prijetnega dne, ki bode navzočnim ljubljanskim volilcem ostal v lepem spominu in ne malo doprinesel k temu, da se ohrani in utrdi sloga in lepa di-

sciplina v narodnej stranki, katerej je prihodnjost gotova.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 3. avgusta.

Dunajski konservativni list piše o **reorganizaciji uradništva** tako-le: Ravno pred jednim letom je neki uradnik iz Lasserjeve šole dejal v nekem krogu: „Ministerstvo Hohenwartovo se je razbilo na pasivnem odporu nemškega — bolje „liberalnega“ uradništva, baš tako se bode zgodilo Taaffeju!“ Kar si človek želi, to veruje. Prvi del izjave je resničen, za drugi pa morajo denes odločujoči faktorji skrbeti, da se ne uresniči. A kaj je doslej vlada storila v navedenem oziru? Toliko kot nič; zato so jej pa „liberalne“ novine očitale, da je neodločna in nema poguma, oficijozno so pa molčali. V srednjih službah uradniške hierarhije je tudi vse pri starem; neznatno število nemških „liberalnih“ uradnikov se je tam ugnjezdilo in nij jih za iztrebiti. Da ti avanzirajo, morajo imeti dobre sorodniške zveze in morajo znati dobro — intrigovati. Zmožnosti ne veljajo nič. Patrijotizem in lojalnost se skrbno spravlja mej akte, parkrat se v letu samo obesita — na prsi, pokrite z ordni. Tako pa ne sme ostati in organizovati se mora uradništvo, to zahteva morala in — obstanek Taaffejeve vlade.

Vnanje države.

Mej **Srbijo** in Avstro-Ogersko teko obravnave za trgovinsko pogodbo mej obema državama. V tej zadevi varuje Srbija odločno svojo korist, zato so spet nemški židje pričeli nanjo kričati, kako da si upa tako majhena država klubovati velesili, kakor je Avstrija. Avstrija namreč zahteva, da bodi podlaga avstrijsko-srbske trgovinske pogodbi avstrijsko-turška trgovinska pogodba od l. 1862, ki določuje tri procente cola pri izvažanju blaga iz Avstrije v turške dežele. Od leta 1862 se je pa na Balkanu uže precej premenilo in je tačas še pod turško pokroviteljstvo spadajoča Srbija denes neodvisna država, in zato Srbija imenovane pogodbe za se tudi ne prizna.

V Perun-Planini osnovila se je „**macedonsko-bolgarska liga** — smrt ili svoboda,“ ki ima baje uže več tisoč mož. Vodja ligi je neki Bolgar, njemu na strani stoji 10 vojevod. Ta liga je imenovala tudi začasno vladu za Macedonijo. Poveljnik generalnega štaba je neki Hrvat, ki tudi organizuje vstanek v Macedoniji. Macedonsko-bolgarska liga je poslala berlinske konferenci spomenico, v katerej zahteva oslobojenja macedonskih Bolgarov izpod turškega lga.

Mej **Črnogorci** in Albanci se ponavljajo majheni boji. Doslej so sklicali Črnogorci 20.000 vojakov skupaj. Svoja utvrjenja so Črnogorci oborožili s Kruppovimi kanoni.

O **Turčiji** se denes poroča, da se v črnogorskem vprašanju udaje in da bode izročila Črnogorcem Osinj ter Bojano.

Iz **Londona** se poroča, da je Gladstone zbolel za pljučnim vnetjem in da bode to — če bi njegova bolezen dalje trajala — uplivalo tudi na angleško vnanjo politiko.

Zanimivo je, kako londonski časopis „Times“ piše po afganistanskej zadnji katarstvi o indijskem cesarstvu. Ta list pravi: „Afganistan malo briga Anglijo in še to, kolikor jo briga, samo zbog Indije. Pravi se, da je Anglija anektirala Indijo, a Indija je anektirala tudi Anglijo in vpraša se, če imamo od tega kaj dobička. Anglija naj Indijo le obdrži, a z družimi pogoji, nego doslej. Indija je sicer važni, a nikakor ne najvažnejši del Angleške, vsekako pa je najdražji!“

Dopisi.

Iz Metlike 1. avg. [Izv. dop.] (Toča na točo.) Komaj so vcenili škodo, ki jo je prva letošnja toča po najboljih naših vinogorih naredila, vsiplje se 31. julija zvečer toča v drugič tako neusmiljeno, da je še to sesekala, kar je bilo zdravega ostalo. Prva toča prihrula je od zapada, ta od juga. Vsled neprestanega tega elementarnega divjanja začelo je oplašeno ljudstvo obupavati; kako tudi ne bi, lani zima, suša, kuga, — letos toča! Kedar bo boljše?

Iz ljubljanske okolice 30. julija. [Izv. dop.] Kakor znano so imeli učitelji ljubljanskega okraja svoj zbor na Vrhniki. Zbrali so se v polnem številu. Počastil nas je s svojo navzočnostjo g. Andrej Praprotnik, katerega so učitelji s slava-klici sprejeli.

Gospod predsednik A. Wisiak otvori sejo v kratkem — nemškem govoru, pozdravlja joč učitelje in goste, naznanjeva, da je povabil k seji bivšega g. dež. poslanca Kotnika in g. dekana, katera sta pa oba zadržana priti. Izvoli si g. namestnika Paplerja. Ko sta bila voljena dva zapisnikarja — gg. Gregorin in Podkrajšek — naznanjeval je g. predsednik svoje opazke, katere je opazoval pri nadzorovanji šol. Rekel je, da se stare napake ponavljajo, da učitelji premalo skrbje na natančno slovnično izgovarjanje besedij, da naj pri računanji praktičneje postopajo, da morajo napredovati v prirodoznanstvu, katero ima od dne do dne večjo važnost itd.

Na to pripelje g. Stojec 11 učencev in 4 učenke v šolo, da obravnava z njimi slovnico in berilo „pastir“. Ko je končal, je vodja vrhniške šole g. Levstik v izgledno lepej slovenščini nam pokazal, kako naj podučujemo v zemljepisji. Izvrstno bi imenoval njegovo predavanje, ko bi on ne imel pred soboj ljudskih šol učencev, temuč gimnazijce ali pripravnike.

Vsi smo se pa čudili lepo ubranim glasovom vrhniških učencev, kateri so zapeli pesnici: „Kje dom je moj“ in „Kranjska dežela“.

Gospod Kuhar se je o priliki pritožil, da naša berila pogrešajo spisov v zdravstvenem obziru in sklenila se je resolucija: da se pri sestavi prihodnjih beril na to dela, da se več tacih sestavkov v berilo dene.

Kakor smo pri računu zvedeli, obsega naša okrajna bukvarnica 239 knjig, nekaj zemljepisov in časopisov.

Volivši stari stalni in bukvarnični odbor so bile vse točke dnevnega reda obravnane in g. predsednik je zbor v slovenskem jeziku končal, zahvaljeva se učiteljem za pridno obiskavanje in izgledno pozornost pri posameznih točkah in je končal svoj govor s trikratnim „slava“-klicem na cesarja, na kar so vsi navzoči zapeli cesarsko pesen.

G. Kuhar se zahvaljuje g. predsedniku za njegovo nepristransko vodstvo zbora.

Sešli smo se potem k skupnemu obedu pri „Krištofu“, kjer smo bili pogosteni z okusnimi jedili.

Tu nas je iznenadila s svojim obiskanjem vrhniška godba, katera je „par feistih naredila“. Pri kozarcu vina zagodejo tudi „Naprej zastava slave“, katero so navzočni z gromovitimi „živio“-klici sprejeli.

Od napitnic naj omenim one g. Praprotnikove, kateri je napil učiteljske skupščini ljubljanskega okraja, katera ima naroden obraz, kjer lahko učitelj učitelja „v obraz gleda“. Napivalo se je dalje gg. nadzorniku, Praprotniku, učiteljske slogi itd.

Kmalu potem zagode godba cesarsko pesen, katero so vsi navzočni stoje in odkrito poslušali. V lepej slogi in prav bratovske smo se razšli.

Domače stvari.

— (Ljubljansko konstitucionalno društvo kot lastnik „Laib. Tagblatt“.) Ljubljanski organ kranjske nemškovalne ustavoverne stranke „Laib. Tagblatt“ je prešel iz lastništva g. Bambergarja v roke in last ljubljanskega političnega „konstitucionalnega društva“. Udje tega političnega društva pak so baje po večini c. kr. uradniki. Ker „Tagbl.“ vedno zabavlja in psuje na obstoječo Taafejevo vladno in zlasti na prvega c. kr. uradnika v našej deželi, na g. Winklerja (v listu od ponedeljka spet), čudimo se tem razmeram! Kako smejo in morejo c. kr. uradniki biti udje tega konstitucionalnega društva in tako podporniki onemu listu, ki se — drug čudež! — še zmirom tiska poleg uradne „Laib. Ztg.“, takó, da jeden in isti faktor deli in vidi rokopise za vladno in zoper vladno. Zares zdanja vlada ima več kot krščansko potrpežljivost, vsaj to bi jej morali sami nje sovražniki priznati.

— (Samo frakcija!) Drugi nemški listi, kakor „Presse“, „Deutsche Ztg.“ o Schneidovem banketu še precej objektivno poročajo, če prav po svoje kratko. Ali glavni organ ustavoverstva, „Neue Freie Presse“ pa zlobno v listu od ponedeljka pové, da le „die slovenische Fraction“ se je zbrala k necemu obedu. — Slovenci bomo dunajske jude uže še podučili, kdo je „frakcija“ na tej našej zemlji: ali narodna slovenska stranka ali pa od „N. Fr. Pr.“ protežirana nemškutar-ska klika.

— (Banket pri Tavčarji.) Na prvem mestu tega lista končujemo denes poročilo o banketu ljubljanskih volilcev na čast ljubljanskemu poslancu Schneidu. Naj tu še pristavljamo, da smo bili z aranžiranjem sploh prav zadovoljni. Na Tavčarjevej hiši sta ta dan vibrali dve velikanski zastavi, cesarska in narodna. Sobana je bila primerno okinčana, in obed je krčmarica gospá Šunko prav dobro naredila.

— (Vreme.) Malo kedaj se je toliko tožb o toči in spet toči slišalo kot letos. Videti je, da je letos silno elektricitete v oblakih. Tudi tu imamo uže dva dni kar po večkrat treskanje in grmenje s plohami silnega teškega dežja. Prej je uže morila suša koruzo in krompir, zdaj je moče uže preveč, zlasti ker je bila presilna.

— (Čudno vedenje.) Včeraj teden po noči je šlo več živinskih prekupev, mej njimi tudi ljubljanski mesarji Štrukelj, Miha, oba Črneti, Kopač in Porenta s semnja v Velikey Loki, v litjskem okraju, preko Šmarija domov v Ljubljano. Ti so na trgu kupili več pitanih volov, katere so za njimi gonjači gonili. Dospevši do mitnice zunaj Šmarija, klicali so

mitničarja ali šrangarja naj odpre šrango in pride ven po mitnico, ker se čez mitnico pelje več voz. A mitničar odgovori, da ne gre iz hiše, mitnino naj mu dadé skozi okno. Klicali so mu mesarji, da pride tu skozi tudi več volov, od katerih mora vendar mitnino sam pobrati, vse zastonj, mitničar nij šel iz hiše in tudi nij odprl šrange. Mesarji nijso mogli čez noč ostati pred mitnico, zato stopi F. Štrukelj z voza in k mitničarskemu oknu zahtevajoč od mitničarja, naj odpre šrango in pobere mitnino. Pri tem pa je opazil, da mitničar v sobi z roko nekako sumnjivo giblje in zato hitro odskoči na stran. V tem trenutku počí v sobi: mitničar je s pištolo ustrelil na Štruklja. Nij se čuditi, da mesarji svoje jeze nijso več prikrivali in naposled je odprl mitničar šrango ter pobral mitnino, vozovi pa se dalje odpelejo. Mej potom srečajo žandarstvo patroljo, katerej objavijo stvar. Vsi se potem vrnejo z žandarji nazaj k mitničarju. Pri njem so našli žandarji ono pištolo, s katero je preje streljal, katero je pa zopet s kroglo nabil. Sodnija zdaj preiskuje vso zadevo.

— (Strela) je udarila 27. julija v žita polni kozolec Matija Zupana na Bregu in ogenj je za 1150 gold. škode naredil. Tudi bližnji kozolec Andreja Rozmana je pogorel.

— (Tudi iz Kočevskega) političnega okraja se poroča, da je 27. julija toča pobila kraje Bukovico, Breg, Ribnico, Krobač in druge.

— (V Postojno) so k vojaškim manevrom prišle garnizije iz Gorice in Trsta.

— (Iz Sežane) se nam piše, da napravijo tamošnji rodoljubi 8. avgusta veselico s programom: 1. Petje: „Hrvaticam“ — pl. Zajc. 2. Govor. 3. Petje: „V sladkih sanjah“ — A. Hajdrih. 4. Deklamacija — Boris Miran. 5. Petje: „Nek dušman vidi!“ — D. Jenko. 6. Igra: Dijaki. 7. Petje: „V veselej družbi“ — Avg. Leban. Po besedi ples. Pri besedi svira godba. Pričetek ob 7 1/2 uri. Vstopnina k besedi 20 kr., k plesu za gospode 1 gl.

— (Nesreča na železnici v Mariboru.) V včerajšnjem listu smo poročili o nesreči, ki se je v nedeljo dopoldne pripetila na koroškem kolodvoru v Mariboru. Število ranjencev je bilo po sreči pretirano, kakor zdaj beremo v družih novinah. Res nevarno ranjena sta samo dva človeka, vlakovodja Kassner in vinski prekupec Kos iz Maribora. Ranjenih je bilo šest potnikov in trije poštni uradniki, ki so se pa obvezani vsi dalje odpeljali, torej nijso mogli biti prav hudo poškodovani. Nesreča je pa tako-le nastala: Koroški vlak za osebe št. 404 je na imenovanem kolodvoru trčil se ob tender rezervne mašine, katero so spravljali na drug tir, in katerej je bilo priklenjenih 20 voz s premogom. Od obeh vlakov je poškodovanih več voz in mašina vlaka št. 404. Preiskava bode pokazala, kdo da je nesrečo zakrivil.

— (Ponarejenih srebrnih goldinarjev) se dobi na spodnjem Štajerskem še zmirom. Celo davkarijo v Slovenskej Bistrici je nekdo z jednim tacim svinčenim srebrnjakom opeharil.

— („Cesar Franc Jožef“) se zove knjiga, katero je na svetlo dalo in založilo slovensko učiteljsko društvo p. l. o priliki petindvajsetletnice srebrne poroke Njiju Veličanstev. Svitli cesar obhaja letos petdesetletnico. Tačas se nam zdi umestno, da se šolskej mladini razlaga življenje presvitlega vladarja. Od lanskega leta nam je ostalo nekaj knjig, kdor jih želi kupiti ter mladino z njimi obdarovati, jih lahko dobiva pri tajniku slovenskega učitelj-

skega društva po 15 kr., s poštino primerno več. Matej Močnik, stari trg št. 13.

— (Za stroške Kopitarjeve svečanosti) ki bode 21. t. m. smo dobili iz Zagreba devet goldinarjev in jih izročili odboremu blagajniku g. dr. Jos. Staretu. Darovali so gg. dr. Josip Kopač, odvetnik 2 gld. Vinko Seunik, viečnik banskega stola 1 gld. Anton Gnezda, trg. poslodnja 1 gld. Viktor Lipež, ravnatelj realke v Rakovem 1 gld. Štefan Šoren, uradnik banke „Slavije“ 1 gl. Ilija Guteša, trgovec 1 gld. Anton Kos, tajnik banskega stola 2 gld. — Skupaj 9 gld.

Razne vesti.

* (Po slepej ceni prodana) je bila graščina Gumpenstein na Gornjem Štajerskem za 100 gld. Cenjena je bila 60.000 gld. Kupil jo je na 3. dražbi neki Nemec iz Bavarskega.

* (Tatvina pri Rothschildu na Dunaji.) O svojem času smo na tem mestu poročili, da je bilo dunajske trgovinske hiše Rothschildove ukradenega pol milijona v gotovini in blagu. Te dni se je na Dunaji dovršila ta zadeva pred porotniki. Julij Strasser, bivši Rothschildov efektni blagajnik, prisvojil si je 537.766 gld. 37 kr. Emanuel Kanitz je Strasserju pomagal in iz njega izvel 210.000 gld. Bergmann je nepoštenim potom Strasserju vzel 9700 gld. Pri zaslišanju je dejal Strasser, da je izneveril 500.000 gl. katere je izgubil na borzi; 30.000 gld. je dal sestri. Vsi udeleženci so bili na več let obsojeni v uječo; največ je kaznovan Kanitz.

* (Tudi kupčija.) Graničar Sekulić iz Begovic v Petrinjskem okraju je početkom prejšnjega meseca svojo ženo prodal za 40 gl. njenemu ljubimcu in ta dva sta ženitovanje doma imela. Ker pa sodnija v takej stvari drugače misli nego navadni človek, kaznovala je vse tri z ostrim zaporom.

* (Samoumor učiteljice.) Dne 17. t. m. zvečer je skočila učiteljica M. Braunsteiner v Kraljevo jezero in se utopila. Ona je več prošelj odposlala, da bi jo kam drugam na boljše mesto predstavili, a na nobeno prošnjo nij dobila odgovora. Naposled je pa izvedela, da nadučitelj njenih prošelj nij oddajal na višje mesto. Zbog tega si je vzela življenje.

* (Nesrečna vožnja po vodi.) Iz Linza se poroča, da so napravili izlet v Otensheim 16 let stara gospica L., nje ženin Sch., njegov brat in še jeden gospod. Zvečer so se vsedli v čoln in vozili po Dunavu a tako nesrečno, da so zavozili v najhujši curek, kjer se je čoln prekopicnil. Ženin se je trudil, da bi rešil svojo nevesto; trikrat jo je vjel za roko, četrtkrat pa mu je roka omagala in nevesta je zginita v valovih. Drugi so se rešili.

Narodno-gospodarske stvari.

Poročilo

veščakov, poklicanih v posvetovanje, kako bi se Ljubljansko močvirje izboljšalo.

(Kakor je znano, bili so zaradi močvirskega usušila po velicem in hvalnem trudu Ljubljanskega odbora močvirskega poklicani letošnjo vzpomlad v Ljubljano razni zemljemérski veščaki, in so obhodili ves močvirski svet od Vrhnike do Záloga, kjer Sava pije Ljubljánico. Zaradi tega važnega posla se je bil tudi močvirski odbor z gospodi veščaki vred v sejo zbral trikrat, in to: prvič v 26. dan aprila, potlej v 2. dan maja, a zadnjič v 10. dan maja letos. V 2. seji so bili gg. veščaki od izvrševalnega odbora močvirskega dobili 28 spisanih vprašanj o močvirskem usušilu. Svoj spisani odgovor k tem vprašanjem so gg. veščaki imenovali „poročilo“, ter ga pred močvirski odbor potem uže položili v seji 10. dan maja letos. O vsem tem je nalašč v to postavljen návod zdélal poseben „spis o prihodnjem izboljševánju Ljubljanskega močvirja“, ter ga dal mej ljudí v slovenskem in nemškem jezici. Iz tega „spisa“ zdaj svojim čitateljem podajemo gospodov veščakov poročilo, katero takó slóve):

Ustrezaje prečastnemu namenu glavnega odbora močvirskega sešli smo se bili podpisani veščaki v 26. dan aprila, ter smo prejeli v seji izvrševalnega odbora močvirskega tiste pouke, po katerih bi se voda v Ljubljanskem barji tako odvrčala in navračala, kakor bi sploh ugajalo željam močvirskih gospodarjev.

Ta in drugi dan smo podpisani veščaki pregledovali érteže, po katerih se je Ljubljansko močvirje do zdaj izboljševalo, ter druge pripomočke s temi érteži.

Ustanovil se je potem zbor veščakov, v katerem smo bili: c. kr. višji stavbensk svetnik, gospod Ivan Indra z Dunaja, Cesare Salvini, zemljemérec iz Milana, dr. Rafael Vicentini, pooblaščen civilen zemljemérec iz Trsta in Ivan pl. Podhajski, pooblaščen civilen zemljemérec z Dunaja. V starejšino je bil izbran c. kr. višji stavbensi svetnik, g. Indra.

Da bi se dalo tanje presoditi vse Ljubljansko močvirje in vode, katere se vanje izlivajo, ter tudi Ljubljánica in Cesarski graben, treba je bilo, da smo podpisani veščaki v 28., 29. in 30. dan aprila in v 1. dan maja ves ta svet obhodili od Vrhnike do Záloga, kjer Ljubljánica pada v Savo. Zvedeli smo ob tem od mož glavnega odbora močvirskega in od kmetovalcev, koliko zemlje pride pod vodo o povodnji, kakšen in kako udelan je svet in po katerih načelih se je dozdej močvirje obdelovalo.

V 2. dan maja se je pričelo pravo posvetovanje, v katerem smo posebno presojevali uravnavanje reke Ljubljánice in Cesarskega grabna, izvršeno od 1860. do 1868. leta, kar se je zdelo tem potrebnejše, ker je tega dela nasledek vsemu dozdanjemu obdelovanju močvirskemu tak, da ga je vedno imeti na umu, kadar koli na vrsto pride vprašanje, kako bi se tudi po sedaj izboljševala ta zemlja.

Zato se je nam podpisanim veščakom potrebno zdélo, predno začnemo odgovarjati o vprašanjih, katera so nam prišla od izvrševalnega odbora, vplesti zgodovino in korist teh dél, kar jih je ob državnih in kmetskih troških od 1860. do 1868. leta narejenih v izboljšanje tega svetá.

Po sedanjih novčnih razmerah so se na usušilo ljubljanskega barja dovršila ta déla:

1. uravnal in ponižal se je Cesarski graben ter prekop izdelal pri ustji v Ljubljánico pod Štépanjo vasjó;

2. iztrebila se je Ljubljánica skozi mesto;

3. uravnal in ponižal se je Córnovec.

Namen rečenih dél v Cesarskem grabnu in v Ljubljánici je bil ta, da bi se močvirje o velicem deževji in kadar sneg kopni tem hitreje iznebilo povodnji, in da bi se 3 ali 4 črevlje (za 0.948 ali 1.264 m.) znižala velika voda, ki seza*) po 7 črevljev (2.213 m.) nad ničlo na cesarskem vodomérnem kolu (vodomérniku) reke Ljubljánice.

A Córnovec je bil odmenjen, kakor so želeli sosednji kmetje, vzprijemati vodo iz Zornice in iz vseh studencev brez Malega grabna, kar se jih pod Tržaško cesto izliva v močvirje, ter jo gladkim potom odvesti proti Ljubljánici.

Da bi se ta dela izvršila, treba je bilo na tanko preiskati, do kake visokosti voda nastopa, kakšne strmece ima, kako hitro teče in po koliko je odhaja po Ljubljánici ter po koliko po Cesarskem grabnu. Tudi je bilo premisliti, kakšno moč imajo posebno Gradáščica in Mali graben, ter vse druge stranske vode, ki zaporedoma od Vrhnike proti Ljubljani padajo v Ljubljánico. Délo v Cesarskem grabnu se je vršilo od 1860. do 1865. leta. Ob tem délu se je Cesarskega grabna struga na njega začetku 1. črevelj 3 1/2 palce (0.408 m.) poglobočila pod najplitvejšo vodo,**) a 6 črevljev 3 palce (1.975 m.) pod navadno vodo ali drugače povedano: ponižala se je struga 7 črevljev 6 1/2 palcev (2.384 m.) pod ničlo cesarskega vodomérnega kóla na Ljubljánici, a povprek je bila na dnu 10 séznjev (18.965 m.) široka. Ježa se je obzidala v tacem razmerji, v kakeršem si je 1 : 1 1/2, in poprejšnje zidave

*) Največja voda je bila v 10. dan novembra 1851. leta.

**) Najplitvejša voda je bila v 20. dan avgusta 1846. leta.

dane ježe so se popravile, ter na ustji tega vodotoča pod Štépanjo vasjó se je naredil prekop.

Dolžava Cesarskega Grabna do ustja v Ljubljánico s prekopom pod Štépanjo Vasjó vréd méri 1693 séznjev (3191.8 m.) Vsega strmece, kadar voda seza do ničle v tem vodotoči je 13 črevljev 10 palcev 2 1/2 linije (4.379 m.) in se takó delí: od začetka Cesarskega Grabna do Dolenjskega mostú, na 243 séznjih (460.84 m.), dolžave, je toliko strmece, kolikoršnje je 1/2053 dél od te dolžave, a pod mostom, na 970 séznjih (1839.59 m.) dolžave, je 1/1805 dél strmece, a še niže dólú je tod in tam ostal poprejšnji strmec, takó, da ga je tu na 470 séznjih (891.35 m.) nekód po 1/522 dél, a drugod po 1/206 dél od te dolžave.

Izračunilo se je, da bi vsako sekundo po 5400 kubičnih črevljev (170 kub. m.) vode po tej strugi odtekalo, ako bi bila napeta po 3 črevlje (0.948 m.) nad ničlo.

Ljubljánica se je od Malográbenskega ustja skozi vse mesto iztrebila dólú do pod posilne delárnice ali do Kodéljinega prekopa.

To se je delalo 1866. in 1867. leta, in sicer tako, da bi ljubljansko mesto tudi ob največjej suši ne bilo čisto brez vode, ker takó je bilo ukreneno, ter naročeno zaradi zdravja.

(Dalje prih.)

Poslano.

Molba.

„Jugoslavenski imenik bilina“ velezaslužnoga našega Dr. B. Šuleka, kao što je i opet sjajno dokazao veliko bogatstvo našega jezika, tako je dobro došao i jezikoslovcu a i svakomu, koji se biljem bavi, da je pako tako dokazale su vrlo povoljne ocjene spomenutog djela. Nema dvojbe, da narod naš ima može biti jednako mnoštvo imena za životinje, a i to je blago što ga valja sakupiti, tim više sada, od kada oživotvorenjem akademije znanosti i sveučilišta nastala je sve to veća potreba, da se jednom ustanovi znanstvena terminologija i nomenklatura za zoologiju, kao što i za druge znanosti.

Podpisani je već drugom prilikom izjavio svoje mnijenje o načinu sakupljanja i sastavljanja hrvatske zoologičke nomenklature; („Rad“ knjiga XXXVI., str. 86—87), nu prije nego će se nomenklatura ustanoviti, treba po mogućnosti sakupiti sve narodno blago te ruke. Mnogo su dobra već sabrali Stulić, Vuk, Parčić i drugi leksikografi; ali ovi su često krivo tumačili imena životinja, a još češće jednostavno dodali dotičnomu imenu životinje vrlo nedostatan tumač „vrst ptice“, „vrst ribe“ itd. A nemožemo više tražiti od pukoga jezikoslovca, pošto samo zoolog može biti dovoljno vješt označivanju životinja. Mnogo više gradje imamo od Erjavca, Ettingera, Fabera, Freyera, Pančića, Sabljara, Šuleka, Torbara, Vodopića, Vukasovića itd., ali i te nije sustavno uređeno ni ustanovljeno, zato vrlo često neskladno, i to nije ni iz daleka sve, što ima u našem narodu.

Podpisani se već više godina bavi sakupljanjem imena životinja, te ih kani kritički izraditi i izdavati. Nu pošto on nemože svuda dospjeti, to se ovim putem obraća na sve rodoljube s molbom, da bi ga u tom poslu podupirali, priobćivši mu imena životinja i stavljajući se s njim u savez, osobito kad bi trebalo sigurnošću ustanoviti, na koju životinjsku vrst spada dotično ime.

Umoljavam sl. uredništva svih slovenskih, hrvatskih i srbskih novina, da bi za volju same stvari pretiskali ovu molbu.

U Zagrebu 20. srpnja 1880.

S. Brusina.

Javna zahvala.

Podpisani se najtopleje zahvaljuje g. Lovretu Mazeku, župniku na Črnučah, kateri je na koncu šolskega leta vse šolarčke pogostil z jedili in pivom in obdaroval pridneje z lepimi mašinimi bukvicami in podobnicami. Slava mu!

Šolsko vodstvo Črnuče,
dné 28. julija 1880.

Josip Gregorin,
učitelj.

Javna zahvala.

Vsem dotičnim p. n., ki so toli dobrosrčno pripomogli v nakup šolskih daril o priliki javne konecletne preskušnje, vz'asti pa gospodu, ki je v oni blag namen daroval 10 gld., a želi neimenovan ostati, in pa gospé Franji Vrbičevci, ki je sama nakupila mnogo lepih molitvenih knjig — daril — izrekata v imenu obdarovane šolske mladine najtoplejšo zahvalo

Fran Papler, Hinko Podkrajšek, učitelj.

V Borovnici, dne 30. julija 1880.

Umrli so v Ljubljani:

29. julija: Pavla Šegatin, fjakarjeva hči, 9 mes., v Vegovih ulicah št. 10, za jetiko.

30. julija: Matevž Juvan, c. kr. telegrafski sluga v pokoji, 55 let, sv. Petra nasip št. 65, za jetiko.

31. julija: Karel Kopač, sin železniškega delavca, 1 1/2 leta, v Križevniških ulicah št. 7, za katarom v želodci. — Petrina Kajzel, knjigovodje hči, 18 dnij, na Turjaškem trgu št. 5, za atrofijo. — Alojzija Gladek, delavke hči, 2 mes., v bolnišni filijali na pošlanskej cesti št. 42, za hudim črevesnim prehlajenjem.

V deželnej bolnici:

27. julija: Liza Plahutnik, gostija, 48 let, za pljučno tuberkulozo.

28. julija: Valentin Mali, dninar, 72 let. — Andrej Arce, železniški konduktor, 37 let, po naključni povišavi čez noge na železnici. — Gregor Juvančič, 62 let, za pljučno tuberkulozo.

29. julija: Ivana Jeromen, pekovskega pomagača žena, 27 let, za jetiko.

30. julija: Matija Rec, gostja, 77 let.

Razpošiljanje kave

po Hamburgskih borznih „en gros“ cenah v žakljih à 4 3/4 kilo netto, poštnine prosto s poštnim povzajem:

Santos	pr. 1 kilo gld. av. velj. —.92.
Campinas	— .97.
Maracaibo	1.06.
Zeleni Java	1.18.
Ceylon	1.25.
Zolti Java	1.46.
Mokka	1.68.

Avstro-ogerska colnina je 24 kr. za kilo.

Tudi cenejše vrste imajo dober okus in so močne. Lahko se pa naroči tudi dve različni vrsti v jednom 108 žaklji; ker se pri tem kava pomeša, dobi boljši okus. Če kava ne ugaja, vzememo jo s povzajem nazaj.

(372) A. L. MOHR, Ottensen b. Hamburg.

Poletni cirkus

Ed. Fumagalli.

Denes velika predstava

z novim zanimivim programom.

Mej drugim:

Drugkrat nastopita

iz Peterburga došla nova umetnika: g. A. Sedo-glavič, groteskni in parforsni jahalec, in gospica Fani Elstler, katera stoji jaha.

Umetnika nastopita samo trikrat.

H koncu:

Razbojniška pantomima.

Spoštovanjem

Ed. Fumagalli.

(373)

Dunajska borza 3. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gld. 75	kr
Enotni drž. dolg v srebru	72 " 75	"
Zlata renta	86 " 35	"
1860 drž. posojilo	130 " —	"

Akcije narodne banke	824	"	—
Kreditne akcije	274	"	10
London	117	"	90
Srebro	—	"	—
Napol.	9	"	36 1/2
C. kr. cekini	5	"	54
Državne marke	57	"	80

Zgradben risar

se takoj sprejme v službo. Kje? pové opravištvu „Slovenskega Naroda“.

(364—2)

Tuji.

2. avgusta:

Pri Slonu: Pohl iz Dunaja. — Schriffig iz Trsta. — Gruber iz Gradca. — Kaiser iz Dunaja. — Vero iz Trsta. — Torbar iz Zagreba.

Pri Malici: Gruber, Lang iz Dunaja. — Wiederwohl iz Trsta.

Poziv čestitim rodbinam ljubljanskim!

K slavnosti desetletnice naše, dne 15. in 16. avgusta meseca, pričakujemo obilico tujih požarnih brambovcev kot slavnostne goste. Primerno prenočišče istim preskrbeti je čestna dolžnost našega glavnega mesta, v koje svrho bodo somešanje naši gotovo pripomogli. Prosimo tedaj iste, da blagovolé mnogobrojno naznaniti, kedó in koliko hoče brezplačno ali za plačo sprejeti v stanovanje slavnostnih gostov.

Oglasi se sprejemljejo v glavnem shranišči na rotočži.

Za slavnostni odbor prostovoljne požarne straže ljubljanske:

Fr. Doberlet.

(370)

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinjšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. Vsled neke lastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade ehko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljati male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinjšo repasirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so natanko repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenotke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-ur) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60.

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tadi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalne mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 5.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendelur) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenotek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: Uhren-Ausverkauf

(287—4)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.

Plzensko pivo v sklenicah

iz meščanske pivovarne v Plznu, osnovana leta 1842.

Izvirno napolnene.

V zabojih à 25—30 sklenic. 1 sklenica 15 kr. Zaboji kolikor veljajo, sklenice po 10 kr. jemljó se nazaj franko, kakor preračunjeno.

Plzensko pivo v sodeih po 1/1, 1/2, 1/4 hektolitrov à gld. 18.— od ledene kleti v glavnej zalogi v Gradci.

Za točno in pošteno postrežbo skrbí

F. Schediwy,

glavna zaloga meščanske pivovarne v Plznu, Gradec, Annenstrasse Nr. 35.

(371—1)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.